

Nr 7.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående viss ändring i lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta.

Första lagutskottet har till behandling förehåft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 152 i första kammaren av herr *Cassel* och fröken *Andersson* samt nr 201 i andra kammaren av herr *Larsson* i Karlstad. I motionerna, vilka äro likalydande, hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära sådan omarbetning av lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta att företagen jämkning i tidigare meddelat införselbeslut icke skall medföra, att bidragsbelopp, som enligt det tidigare införselbeslutet kunnat uttagas genom införsel, icke längre kan åtkommas genom denna exekutionsform».

Som skäl för sin hemställan ha motionärerna anfört i huvudsak följande: Rätten att erhålla införsel vore, såsom justitieombudsmannen påpekat i sin till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse (s. 90), på det sätt begränsad, att införsel icke finge beviljas till uttagande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan beslutet meddelades. Om den underhållsskyldige kommit i förändrade villkor, kunde utmätningssmannen jämka införselbeloppet. Skedde sådan jämkning betraktades detta som ett nytt införselbeslut, vilket medförde att oguldna underhållsbidrag, som belöpte å tid, som låge mer än ett år tillbaka från dagen för jämningsbeslutets meddelande, icke längre kunde uttagas genom införsel. En sådan konsekvens av jämningsbeslutet förefölle motionärerna obillig, då den på ett oberättigat sätt lände till förfång för den underhållsberättigade.

Beträffande vad motionärerna i övrigt anfört får utskottet hänvisa till motionerna.

Gällande bestämmelser.

I 1 § *lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta* stadgas, att om någon enligt rättens eller domarens beslut eller skriftligt, av två personer bevittnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn, adoptivbarn, föräldrar, adoptivföräldrar eller den, med vilken han är eller varit gift eller utom äktenskap avlat barn, och underlåter att betala förfallet belopp, äger den till underhåll berättigade erhålla införsel i den underhållsskyldige tillkommande avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning. Införsel må ske till gäldande av såväl förfallet belopp som bidraget i övrigt, i den mån det förfaller till betalning.

Införsel sökes enligt 2 § hos utmätningssmannen.

I 4 § stadgas att det åligger utmätningsmannen att hos arbetsgivare eller myndighet söka inhämta upplysning angående de omständigheter, som kunna vara av betydelse vid prövning av ansökningen; arbetsgivare är skyldig att på anfordran lämna utmätningsmannen uppgift angående den underhållsskyldiges anställning och avlöningsförhållanden.

Enligt 6 § må införsel ej beviljas till gäldande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning, när fråga är om bidrag som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder, tidigare än två år samt eljest tidigare än ett år, innan beslutet meddelas. Ej heller må bestämmelse givas, enligt vilken avlöning skulle komma att innehållas för annat bidragsbelopp än sådant, som är förfallet, då innehållandet skall äga rum, eller som näst därefter förfaller.

Varder införsel beviljad skall utmätningsmannen enligt 7 § förordna, huru stort belopp av avlöningen skall, i den mån densamma förfaller, innehållas till gäldande av underhållsbidraget, med föreskrift tillika att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp motsvarande vad den underhållsskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, som icke av honom åtnjuta underhållsbidrag, skall förbehållas den underhållsskyldige, samt att förty innehållande må ske endast i den mån avlöningen överskjuter sistnämnda belopp. Vad av berörda överskott sålunda skall innehållas må, med hänsyn till den underhållsskyldige åliggande hyresbetalning eller andra särskilda omständigheter, kunna bestämmas till olika belopp för särskilda avlöningstillfällen inom viss tidsperiod.

I 8 § stadgas i första stycket att, om efter det förordnande om införsel givits anledning yppas till jämkning i de därvid meddelade bestämmelserna, utmätningsmannen äger utan hinder av det förra beslutet förordna om sådan jämkning.

Enligt tredje stycket i samma paragraf skall, sedan underhållsskyldigheten upphört, där ej fråga är om underhållsbidrag som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder, beslut om införsel ej vidare äga tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftar för oguldet underhållsbidrag.

I 9 § stadgas, att utmätningsmannen skall — om det, sedan förordnande om införsel meddelats, varder upplyst att den underhållsskyldige lämnat den anställning förordnandet avser och blivit anställd hos annan arbetsgivare — inhämta upplysningar såsom i 4 § sägs samt, där hinder ej möter, meddela beslut om införsel i den underhållsskyldiges avlöning för den nya anställningen.

Bestämmelserna om införsel i avlöning skola enligt 19 § äga motsvarande tillämpning i fråga om införsel i underhållsskyldig tillkommande pension eller livränta, ändock att sådan pension eller livränta enligt lag eller Konungens förordnande är undantagen från utmätning för gäld.

I 20 § stadgas att, om enskild försörjningsskyldig enligt myndighets be-

slut är pliktig att till fattigvårdsstyrelse utgiva bidrag till den försörjningsberättigades underhåll för tid efter beslutets meddelande, bestämmelserna om införsel för underhållsbidrag, som utgår till den underhållsberättigade, skola äga motsvarande tillämpning. Detsamma gäller i fråga om bidrag till barns vård, som någon enligt myndighets beslut eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal, är pliktig att till fullgörande av ersättningsskyldighet jämlikt lagen om samhällets barnavård utgiva till barnavårdsnämnd för tid efter beslutets meddelande eller avtalets träffande.

Enligt vad i 21 och 22 §§ stadgas kan slutligen införsel äga rum även för gäldande av oguldna debiterade utskylder eller allmänna avgifter ävensom böter och viten, som äro förfallna till betalning och ej erläggas. Bestämmelserna om införsel för underhållsbidrag skola i princip tillämpas, dock med avvikelser i åtskilliga hänseenden. Beträffande utskylder och allmänna avgifter gäller sålunda bl. a. att, sedan tre år förflutit efter det utskylderna eller avgifterna förfallit till betalning, införsel ej må beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning. I fråga om böter och viten är regeln på motsvarande punkt den, att införsel ej må beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning, sedan tre år förflutit från det bötesbeslutet vann laga kraft.

Av visst intresse i förevarande sammanhang äro jämväl bestämmelserna i *lagen den 11 juni 1943 om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskottslag)*.

Enligt 1 § i nämnda lag äger barn, vars fader enligt rättens beslut eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal, är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barnet att, där fadern underlåter att betala förfallet belopp, i den utsträckning och under de villkor i lagen sägs, erhålla förskott å underhållsbidraget av allmänna medel.

Ansökan om bidragsförskott prövas enligt 3 § av barnavårdsnämnd.

Bidragsförskott beviljas enligt 7 § för tiden från och med den månad, under vilken förskottet sökts, samt, om den underhållsskyldige häftar i skuld för tidigare förfallet bidrag, jämväl för tid varå sådant bidrag belöper, dock längst från och med andra månaden före den, under vilken förskottet sökts.

Enligt 8 § utgår bidragsförskott med det belopp barnets fader jämlikt rättens beslut eller enligt avtal är skyldig att utgiva till barnets underhåll, dock högst med 250 kronor för år räknat.

För lämnat bidragsförskott inträder enligt 15 § barnavårdsnämnden å vederbörande kommuns vägnar i barnets rätt till underhållsbidrag gentemot den underhållsskyldige.

Erinras må även att för barn barnbidrag utgår av allmänna medel enligt *lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag*.

Historik.

Den grundläggande bestämmelsen om tidsbegränsning av införsel för underhållsbidrag i vad avser förfluten tid upptages, såsom av det ovan anförda framgår, i 6 § införsellagen.

Stadgandet i fråga kvarstår i sak oförändrat sedan lagens tillkomst frånsett en under fjolåret vidtagen ändring, varigenom moder till barn utom äktenskap tillerkänts vidgade möjligheter att utfå sin bidragsfordran.

Ur förarbetena till stadgandet i dess ursprungliga lydelse må återgivas följande.

Stadgandet går tillbaka på ett förslag av *lagberedningen*, vilket dock skilde sig från den sedermera antagna lagtexten så till vida, att ettårsgränsen hade anknutits till tidpunkten för ansökan om införsel.

Lagberedningen anförde i sina motiv på denna punkt bl. a. följande.

Vid bestämmandet av det belopp, som skall innehållas, har utmätningssmannen att taga hänsyn till dels underhållsfordringens storlek och dels den underhållsskyldiges betalningsförmåga. I förstnämnda hänseende gäller naturligtvis att utmätningssmannen icke kan gå utöver vad den underhållsberättigade sökt. Men dessutom stadgas i förslaget vissa begränsningar. Vad angår fordran på bidrag för tid, som redan gått till ända, har sådan fordran, då bidragen icke mera kunna tjäna sin ursprungliga uppgift, i viss mån förlorat karaktären av underhållsfordran och blivit likställd med vanlig fordran, för vilken införsel ej kan äga rum. Därtill kommer att, om införsel för förut förfallna bidrag utan inskränkning medgives, den underhållsskyldige kan komma i en sådan ställning, att han förlorar arbetslust och vilja att göra rätt för sig och att i följd därav möjligheten att utbekomma det löpande underhållet minskas eller rent av försvinner. Å andra sidan bör uppenbarligen icke varje dröjsmål med uttagandet av bidrag, måhända orsakat därav att den underhållsskyldige hållit sig undan, föranleda därtill att bidraget icke kan uttagas genom införsel och han sålunda praktiskt taget varder befriad från dess gäldande. Vid avvägande av dessa synpunkter har beredningen funnit sig böra föreslå, att införsel icke får avse bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan ansökning om införsel gjordes.

Lagrådet anförde i anslutning till lagberedningens nyssnämnda uttalanden.

Det vill synas, att vederbörligt beaktande av omförmälda synpunkter bör föranleda en starkare begränsning av införselns verkan i avseende å förfallna bidragsbelopp. Även sedan införsel beviljats, kunna nämligen av olika anledningar så stora rester å underhållsbidragen uppkomma, att det ej kan vara lämpligt eller billigt, att desamma skola utan begränsning belasta den underhållsskyldiges lön. Så kan exempelvis bliva fallet, om efter det införseln börjat tillämpas, den underhållsskyldige under längre tid varit i saknad av anställning, men sedan åter erhåller sådan, eller om under en längre tid allenast obetydliga belopp kunnat av lönen innehållas. Särskilt måste det framstå såsom en opåkallad avvikelse från införselinstitutets ändamål att betrygga utbekommande av underhåll, om detsamma skulle kunna användas för uttagande av resterande underhållsbidrag under lång tid, efter det behovet av underhåll genom den underhållsberättigades död eller eljest

upphört. På grund av vad nu anförts hemställas, att i fråga om införsel till gäldande av underhållsbidrag den begränsning måtte stadgas, att avlöning ej må innehållas för bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år, innan innehållandet sker.

Bestämmelsen fick sin slutliga avfattning i den i ämnet avlåtna propositionen (nr 33). Därvid anförde *föredragande departementschefen*.

Beträffande lagrådets anmärkning vid 6 § må erinras, att de i paragrafen givna regler angående innehållet av beslut om införsel uppenbarligen böra äga tillämpning jämväl vid beslut om jämkning, varom förmåles i 7 §.¹ Genom stadgandet i 6 § (andra stycket), att införsel ej må beviljas till gäldande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan ansökningen gjordes, har man velat förekomma, att från förfluten tid resterande belopp i större omfattning uttages genom införsel. Denna regel bör, efter vad nyss är sagt, iakttagas jämväl vid beslut om jämkning. Då emellertid för jämkningsbeslut icke förutsättes, att formlig ansökan göres, kan tvekan uppstå huru regeln skall vid jämkningsbeslutet tillämpas. Den oegentlighet, som sålunda förefinnes, synes lämpligast kunna avlägsnas genom att stadgandet i 6 § (andra stycket) ändras så, att den förflutna tid, för vilken införsel må beviljas, inskränkes till ett år före beslutets meddelande. Detta stadgande blir då tillämpligt såväl på det första beslutet om införsel som på beslut om jämkning däri, därvid naturligtvis i senare fallet tidsbestämmelsen hänföres till jämkningsbeslutet. Iakttages detta, kan svårigen under den tid underhållsskyldigheten fortfar införsel komma att äga rum för uttagande av underhållsbidrag för tid, som ligger avsevärt långt tillbaka. Detta skulle emellertid kunna bliva fallet, om efter underhållstidens slut resterande bidrag finge uttagas genom införsel. Det är framför allt häremot, som lagrådets anmärkning riktar sig. För att förekomma en sådan helt visst ej åsyftad följd har i 8 § införts uttryckligt stadgande, att beslut om införsel ej skall tillämpas efter underhållstidens utgång, även om den underhållsskyldige då ännu häftar för oguldet underhållsbidrag.

Det numera i 8 § tredje stycket införsellagen införda stadgandet upptog, såsom framgår av departementschefens ovan intagna uttalande, ursprungligen icke något undantag från bestämmelsen, att sedan underhållsskyldigheten upphört, beslut om införsel ej vidare skulle äga tillämpning. Undantaget, att moder till barn utom äktenskap skall kunna utfå sitt bidrag även sedan underhållsskyldigheten upphört, tillkom vid 1924 års riksdag och motiverades med att den tid som sådant underhållsbidrag avser i regel är så kort — sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten — att modern ofta saknar möjlighet att utfå bidraget genom införsel innan tiden för underhållsskyldigheten upphört.

Som ovan antytts undergick 6 § införsellagen en ändring vid 1950 års riksdag, nämligen så till vida att moder till barn utom äktenskap skall kunna få införsel för bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigast två år (mot ett år i vanliga fall) innan beslutet meddelas. Ändringen var föranledd av motioner, nr 62 i första kammaren av herr Göransson och nr

¹ Nuvarande 8 § första stycket.

67 i andra kammaren av fru Sjöstrand och fru Gärde Widemar. I sitt utlåtande i ämnet, nr 8, anförde första lagutskottet, att moder till barn utom äktenskap vanligen vore avskuren från möjligheten till införsel för sin fordran, om hon icke erhållit en mot barnafadern verkställbar dom ett år och sex veckor efter barnsörden. Då blodundersökningar bleve allt vanligare i faderskapsmålen, droge sådana processer ofta långt ut på tiden. Vissa i samband med föräldrabalkens antagande genomförda lagändringar hade försämrat moderns möjligheter att utfå sin fordran. En ändring i 6 § införsellagen syntes därför önskvärd för att icke den modern tillerkända rätten till införsel i ett stort antal fall skulle bliva illusorisk. — Vidare anförde utskottet följande.

Genom stadgandet i 6 § införsellagen har man velat förekomma, att från förfluten tid resterande belopp i större omfattning uttagas genom införsel. Ett genombrytande av denna regel för här avsedda fall skulle i och för sig kunna väcka betänkligheter. Emellertid är att märka, att den tid, för vilken underhållsbidrag till modern skall utgå, är begränsad. I regel utgör den sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten. Endast i vissa undantagsfall kan underhåll utgå för längre tid, i intet fall dock längre än nio månader efter nedkomsten. Denna särställning för ifrågavarande underhållsbidrag tager sig även uttryck däri att domstolarna bruka bestämma bidraget att utgå med visst belopp i ett för allt. En förlängning av tidsfristen i 6 § införsellagen för dessa fall kan sålunda icke medföra en ökning av det belopp, för vars uttagande införsel kan beviljas.

Erinras må vidare om att vid 1944 års riksdag i två motioner, nr 208 i första kammaren av herrar Arrhén och Holmström och nr 314 i andra kammaren av herr Staxäng, yrkades, att införsellagen skulle ändras så att jämväl skadestånd, som av domstol ådömts på grund av misshandelsbrott, måtte kunna uttagas genom införsel. I sitt av riksdagen godkända utlåtande i ämnet, nr 42, anförde första lagutskottet bl. a. följande.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det ofta kan verka stötande att vid misshandelsbrott de ådömda böterna kunna uttagas genom införsel, medan den skadeståndsberättigade är betagen denna förmån vid uttagande av sitt skadestånd. Emellertid kunna lika ömmande skäl tala för att även skadeståndsberättigade vid andra brott än misshandel beredas en förmånligare ställning i exekutivt hänseende. — — — Tanken att allt skadestånd på grund av brottslig gärning skulle stå i en privilegierad ställning har också flera gånger tidigare förts fram under lagstiftningsarbetet på utsökningsrättens område. Förutom beträffande skadestånd synas skäl kunna anföras för att även vid vissa andra fordringar berättiga till införsel. — — — En av de viktigaste orsakerna till svårigheterna att indriva skadestånd är tydligen att söka i gällande lags bestämmelser om utmätning i avlöning, vilka synas lämna rum för befogade anmärkningar. — — — Ehuru sålunda vissa skäl anförts för att bereda icke blott skadestånd på grund av brottslig gärning utan även vissa andra fordringsanspråk en särskilt gynnad ställning under exekutionen, kan det ifrågasättas om det är lämpligt att tillgodose dessa önskemål genom en utvidgning av införselinstitutets tillämpningsområde. — — — Varje utvidgning av införselns tillämplighetsområde innebär tydligen ett ingrepp i de intressen som lagstiftningen velat skydda genom bestämmelserna i 67 § utsökningslagen om begränsning i rätten till utmät-

ning i avlöning. En vidsträcktare rätt till införsel skulle snart kunna leda till att skyddet mot utmätning i avlöning bleve utan någon verkan. Detta skydd vilar dock bl. a. på den humanitära grund, att utmätningen icke får beröva gäldenären hans oundgängligaste existensmedel. Å andra sidan skulle — — — en omfattande och vidlyftig rätt till införsel i praktiken också komma att verka ofördelaktigt på de intressen, som för närvarande tillvaratas genom införselinstitutet. Mot en allmän rätt till införsel för skadestånd på grund av brottslig gärning kan också invändas att den i särskilda fall skulle kunna komma att motverka samhällets strävan att förhjälpa en frigiven fånge till ordnat arbete. Motionärernas förslag, vilket trots de invändningar som kunna resas däremot synes värt beaktande, har enligt utskottets mening ett sådant samband icke endast med rätten till införsel för skadestånd på grund av brottslig gärning över huvud utan även med den större frågan om rätten till utmätning i avlöning att det icke kan anses lämpligt att upptaga den genom motionerna väckta, begränsade lagstiftningsfrågan till särskild behandling.

Utskottet hemställde därför om avslag å motionerna.

Vid 1945 års riksdag återkommo samma motionärer (jfr motionerna I: 187 och II: 315) nu med hemställan om en revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning.

I utlåtande, nr 39, över motionerna anförde första lagutskottet, att otvivelaktigt lagändringar erfordrades i åtskilliga avseenden inom utsökningsrättens område. Endast genom en fullständig omarbetning skulle bristerna i utsökningslagen kunna avhjälpas. En sådan omarbetning skulle därjämte innebära den väsentliga fördelen, att de särskilda exekutionsrättsliga lagar, som funnes vid sidan av utsökningslagen och som innehölle betydelsefulla komplement till denna, skulle kunna inarbetas i utsökningslagen, varigenom denna skulle vinna i överskådlighet. Utskottet ansåge därför, att en utredning borde omfatta hela utsökningsrätten. Utskottet tillade.

Det reformarbete utskottet förordar är otvivelaktigt av stor omfattning och kommer säkerligen att taga åtskillig tid i anspråk. Det är därför önskvärt, att utredningsarbetet icke — såsom ofta sker vid större utredningar — kommer att förhindra sådana partiella reformer, vilkas genomförande är så trängande, att de icke böra anstå ända till det stora reformarbetets slut.

I enlighet med utskottets hemställan anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t om revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen uppbäras införsellagens bestämmelser om införsel för underhållsbidrag av den huvudprincipen, att från förfluten tid resterande bidragsbelopp icke skola kunna indrivas genom denna exekutionsform i någon större utsträckning. Principiellt skall införselinstitutet stå öppet endast för uttagande av bidragsbe-

lopp, som erfordras för det löpande livsuppehållet. I 6 § och 8 § tredje stycket i lagen kommer denna strävan till tydligt uttryck. Enligt 6 § må sålunda införsel ej beviljas till gäldande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan beslutet meddelas. I 8 § tredje stycket stadgas åter att, sedan underhållsskyldigheten upphört, beslut om införsel ej vidare skall äga tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftar för oguldet underhållsbidrag. Båda dessa stadganden innehålla emellertid särskilda regler i fråga om underhållsbidrag, som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder. Sådant bidrag må uttagas genom införsel ändå att beloppet förfallit till betalning upp till två år före beslutet och utan hinder av att tiden för underhållsskyldigheten gått till ända. Den särställning, som sålunda beretts moders underhållsfordran i dessa hänseenden och som onekligen innefattar ett avsteg från den ovan angivna huvudprincipen, har som förut antytts motiverats av att sådant underhållsanspråk i regel har karaktären av engångsbidrag. Enligt de allmänna tidsbegränsningsbestämmelserna skulle en moder till barn utom äktenskap mestadels bliva avskuren från möjligheten att införselvägen utfå sitt bidrag.

Den omständigheten, att införsel för underhållsbidrag sålunda i huvudsak begränsats till bidragsbelopp, som avse det löpande livsuppehållet, får sin förklaring därav, att införselinstitutet är ett extraordinärt exekutionsmedel, vilket ställts till förfogande endast för ett begränsat antal, av särskilda skäl privilegierade fordringar. Ursprungligen stod institutet öppet endast för fordran å underhållsbidrag. Sedermera har dess tillämpningsområde utsträckts till skatter och allmänna avgifter ävensom böter och viten. Påpekas må att till följd av särskilda preskriptionsregler införseln även i dessa sist nämnda fall blir begränsad till att avse fordringar, som icke stått oguldna någon längre tid. Vad angår underhållsfordringarna ligger det i öppen dag att skälet, varför dessa tillerkännas en särskilt gynnad ställning i exekutionshänseende, är angelägenheten av att trygga de försörjningsberättigades existensmöjligheter. Det är därför — med nuvarande utformning av införselinstitutet — naturligt att fordran å bidrag, som utestått oguldet en längre tid, icke kan indrivras genom införsel. Såsom lagberedningen framhållit har nämligen ett sådant anspråk förlorat sin karaktär av underhållsfordran och blivit likställt med en vanlig fordran, för vilken införselvägen icke står öppen.

Motionärerna ha erinrat om att justitieombudsmannen i sin till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse påpekat, att — enär ett beslut om jämkning av en tidigare beviljad införsel är att likställa med ett nytt införselbeslut — bidragsbelopp, som förfallit till betalning mer än ett år före jämningsbeslutet, icke kunna åtkommas genom införsel. Denna tolkning, som står i full överensstämmelse med vad som förekom under lagens förarbeten, synes ha accepterats jämväl av rättspraxis. Motionärerna ha nu hävdadt, att en sådan konsekvens av jämningsbeslut vore obillig, då den på ett oberättigat sätt lände till förfång för den underhållsberättigade.

Tydligt är att en regel, enligt vilken ett jämningsbeslut avskär möjligheten att genom införsel åtkomma äldre bidragsbelopp, låter sig väl förena med den ovan omförmälda huvudprincipen om införselinstitutets begränsning till att väsentligen avse bidragsbelopp, som erfordras för det löpande livsuppehållet. Beaktas bör emellertid, att huvudprincipen icke blivit fullt konsekvent genomförd. Kommer icke någon jämning till stånd, möter nämligen ej hinder mot att genom införsel uttaga bidragsbelopp, som stått oguldna sedan lång tid tillbaka, om de blott icke förfallit till betalning mer än ett år före införselbeslutet. Ett sådant beslut kan ju äga bestånd under en lång följd av år. Det kan därför icke förnekas, att regeln om jämningsbesluts tidsbegränsande verkan står mindre väl tillsammans med den situation, som föreligger om något jämningsbeslut icke kommer emellan. I den rättsvetenskapliga litteraturen har också hävdats, att följdriktigheten kräver, att såsom lagrådet på sin tid förordade införsel aldrig bör avse belopp, som förfallit till betalning mer än ett år före den tidpunkt då innehållandet sker. De nuvarande reglerna ha till följd av den påtalade inkongruensen en viss tendens att verka slumpvis, och situationer kunna inträda, då dessa regler för den underhållsberättigade te sig stötande.

Å andra sidan må framhållas, att den underhållsskyldiges ekonomiska ställning i praktiken ofta icke torde medgiva att högre belopp uttages än som erfordras för gäldande av löpande bidrag. Mången gång förslår inkomsten ej ens till detta. Man bör vidare även hålla i minnet, att möjligheten till införsel för äldre bidragsbelopp alltid är prekär. Genom att byta arbetsanställning kan nämligen den underhållsskyldige när som helst framtvunga ett nytt införselbeslut och därigenom åstadkomma att äldre bidrag utestängas från fortsatt införsel.

Såsom ovan påpekats har riksdagen år 1945 hos Kungl. Maj:t anhållit om en revision av utskökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning. Det torde kunna förväntas, att vid en sådan översyn jämväl det av motionärerna uppdragna spörsmålet kommer att uppmärksammas. Utskottet vill i detta sammanhang vidare framhålla att — därest vid den blivande utredningen skulle upptagas tidigare framförda uppslag att utsträcka tillämpningsområdet för införselinstitutet till andra fordringar än sådana som för närvarande kunna tillgodoses genom denna exekutionsform — det lär bli nödvändigt att ompröva den nuvarande huvudprincipen om införsels tidsbegränsade karaktär.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I: 152 och II: 201, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 februari 1951.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Ahlkvist*, Lodenius*, Cassel, Lindblom, Ivar Nilzon, Lindgren* och John Wiktor Jonsson;

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedlund i Östersund, Olsson i Mellerud, Lindberg, Landgren, Svensson i Stenkyrka, Gustafsson i Borås och Östlund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.